

1. Identificación da programación
Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
27012036	Gregorio Fernández	Sarria	2023/2024

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
ELE	Electricidade e electrónica	CSELE02	Sistemas de telecomunicacións e informáticos	Ciclos formativos de grao superior	Réxime de adultos

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP0560	Empresa e iniciativa emprendedora	2023/2024	2	53	63

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	ANA ISABEL LÓPEZ VALÍN
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión departamento

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

Este módulo profesional contén a formación necesaria para desenvolver a propia iniciativa no ámbito empresarial, tanto cara ao autoemprego como cara á asunción de responsabilidades e funcións no emprego por conta allea.

A formación do módulo permite alcanzar os obxectivos xerais w), x) e y) do ciclo formativo e as competencias q), r) e s).

As liñas de actuación no proceso de ensino e aprendizaxe que permiten alcanzar os obxectivos do módulo han versar sobre:

-Manexo das fontes de información sobre o sector das empresas de telecomunicacións e informática, incluíndo a análise dos procesos de innovación sectorial en marcha.

-Realización de casos e dinámicas de grupo que permitan comprender e valorar as actitudes das persoas emprendedoras e axustar a súa necesidade aos sectores das telecomunicacións e da informática.

-Utilización de programas de xestión administrativa e financeira para pequenas e medianas empresas do sector.

-Realización dun proxecto empresarial relacionado coa actividade das telecomunicacións e da informática composto por un plan de empresa e un plan financeiro e que inclúa todas as facetas de posta en marcha dun negocio.

O plan de empresa incluirá os seguintes aspectos: maduración da idea de negocio, localización, organización da produción e dos recursos, xustificación da súa responsabilidade social, plan de márketing, elección da forma xurídica, trámites administrativos e axudas e subvencións.

O plan financeiro ha incluír o plan de tesouraría, a conta de resultados provisional e o balance previsual, así como a análise da súa viabilidade económica e financeira.

É aconsellable que o proxecto empresarial se vaia realizando conforme se desenvolvan os contidos relacionados nos resultados de aprendizaxe.

O correcto desenvolvemento deste módulo exige a disposición de medios informáticos con conexión á internet e que polo menos dúas sesións de traballo sexan consecutivas.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	Iniciativa emprendedora		12	25
2	A Empresa e o seu contorno		12	10
3	Planificación e Organización das empresas do sector		10	5
4	Comunicación e Imaxe		10	10
5	Trámites para a constitución e posta en marcha dunha empresa		7	25
6	Xestión Financeira e administrativa		12	25

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	Iniciativa emprendedora	12

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Desenvolve o seu espírito emprendedor identificando as capacidades asociadas a el e definindo ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación e a creatividade.	SI

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Identifícase o concepto de innovación e a súa relación co progreso da sociedade e o aumento no benestar dos individuos.
CA1.2 Analízase o concepto de cultura emprendedora e a súa importancia como dinamizador do mercado laboral e fonte de benestar social.
CA1.3 Valorouse a importancia da iniciativa individual, a creatividade, a formación, a responsabilidade e a colaboración como requisitos indispensables para ter éxito na actividade emprendedora.
CA1.4 Analizáronse as características das actividades emprendedoras nos sectores das telecomunicacións e da informática.
CA1.5 Valorouse o concepto de risco como elemento inevitable de toda actividade emprendedora.
CA1.6 Valoráronse ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación, pola creatividade e pola súa factibilidade.
CA1.7 Decidiuse a partir das ideas emprendedoras unha determinada idea de negocio do ámbito das telecomunicacións e da informática, que ha servir de punto de partida para a elaboración do proxecto empresarial.
CA1.8 Analízase a estrutura dun proxecto empresarial e valorouse a súa importancia como paso previo á creación dunha pequena empresa.

4.1.e) Contidos

Contidos
Innovación e desenvolvemento económico. Principais características da innovación na actividade dos sectores das telecomunicacións e da informática (materiais, tecnoloxía, organización da produción, etc.).
A cultura emprendedora na Unión Europea, en España e en Galicia.
Factores clave das persoas emprendedoras: iniciativa, creatividade, formación, responsabilidade e colaboración.
Actuación das persoas emprendedoras nos sectores das telecomunicacións e da informática.
O risco como factor inherente á actividade emprendedora.
Valoración do traballo por conta propia como fonte de realización persoal e social.
Ideas emprendedoras: fontes de ideas, maduración e avaliación destas.
Proxecto empresarial: importancia e utilidade, estrutura e aplicación no ámbito das telecomunicacións e da informática.

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	A Empresa e o seu contorno	12

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.1 Valorouse a importancia das pequenas e medianas empresas no tecido empresarial galego.
CA2.2 Analizouse o impacto ambiental da actividade empresarial e a necesidade de introducir criterios de sustentabilidade nos principios de actuación das empresas.
CA2.3 Identifícaronse os principais compoñentes do contorno xeral que rodea a empresa e, en especial, nos aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
CA2.4 Apreciouse a influencia na actividade empresarial das relacións coa clientela, con provedores, coas administracións públicas, coas entidades financeiras e coa competencia como principais integrantes do contorno específico.
CA2.5 Determináronse os elementos do contorno xeral e específico dunha pequena ou mediana empresa dos sectores das telecomunicacións e da informática en función da súa posible localización.
CA2.6 Analizouse o fenómeno da responsabilidade social das empresas e a súa importancia como un elemento da estratexia empresarial.
CA2.7 Valorouse a importancia do balance social dunha empresa relacionada coas telecomunicacións e coa informática e describíronse os principais custos sociais en que incorren estas empresas, así como os beneficios sociais que producen.
CA2.8 Identifícaronse, en empresas de telecomunicacións e de informática, prácticas que incorporen valores éticos e sociais.
CA2.9 Definíronse os obxectivos empresariais incorporando valores éticos e sociais.
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA2.12.1 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio a localización e a análise do contorno xeral e específico.
CA2.12.3 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a misión, os valores e obxectivos empresariais, incluíndo a responsabilidade social da empresa.

4.2.e) Contidos

Contidos
A empresa como sistema: concepto, funcións e clasificacións.
Caracterización das empresas do sector en Galicia
Análise do contorno xeral dunha pequena ou mediana empresa dos sectores das telecomunicacións e da informática: aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
Análise do contorno específico dunha pequena ou mediana empresa dos sectores das telecomunicacións e da informática: clientela, provedores, administracións públicas, entidades financeiras e competencia.
Localización da empresa.
A persoa empresarial. Requisitos para o exercicio da actividade empresarial.
Responsabilidade social da empresa e compromiso co desenvolvemento sustentable.

Contidos

Misión, visión e valores.

Determinación dos obxectivos empresariais.

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	Planificación e Organización das empresas do sector	10

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.11 Descríbense as actividades e os procesos básicos que se realizan nunha empresa de telecomunicacións e de informática, e delimitáronse as relacións de coordinación e dependencia dentro do sistema empresarial.
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA2.12.2 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios.

4.3.e) Contidos

Contidos
Actividades e procesos básicos na empresa. Organización dos recursos dispoñibles. Externalización de actividades da empresa.
Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción e do plan de márketing.

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	Comunicación e Imaxe	10

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.10 Analizáronse os conceptos de cultura empresarial, e de comunicación e imaxe corporativas, así como a súa relación cos obxectivos empresariais.
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA2.12.4 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a descrición dos atributos que confiren valor ao produto, a imaxe corporativa, os segmentos do mercado ao que nos diriximos, a política de prezos, a distribución e a promoción.

4.4.e) Contidos

Contidos
OCultura empresarial, e comunicación e imaxe corporativas. Posicionamento estratéxico en relación á competencia Segmentación de clientes. Características do produto (Atributos que incrementan o seu valor). Estratexias de prezos, de promoción, publicidade e distribución. Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción e do plan de márketing.

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	Trámites para a constitución e posta en marcha dunha empresa	7

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	SI

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.1 Analízase o concepto de persoa empresaria, así como os requisitos que cómpren para desenvolver a actividade empresarial.
CA3.2 Analizáronse as formas xurídicas da empresa e determinándose as vantaxes e as desvantaxes de cada unha en relación coa súa idea de negocio.
CA3.3 Valorouse a importancia das empresas de economía social nos sectores das telecomunicacións e da informática.
CA3.4 Especificouse o grao de responsabilidade legal das persoas propietarias da empresa en función da forma xurídica elixida.
CA3.5 Diferenciouse o tratamento fiscal establecido para cada forma xurídica de empresa.
CA3.6 Identificáronse os trámites exixidos pola lexislación para a constitución dunha pequena ou mediana empresa en función da súa forma xurídica.
CA3.7 Identificáronse as vías de asesoramento e xestión administrativa externas á hora de pór en marcha unha pequena ou mediana empresa.
CA3.8 Analizáronse as axudas e subvencións para a creación e posta en marcha de empresas de telecomunicacións e de informática tendo en conta a súa localización.
CA3.9 Incluíuse no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.

4.5.e) Contidos

Contidos
Formas xurídicas das empresas.
Responsabilidade legal do empresario.
A fiscalidade da empresa como variable para a elección da forma xurídica.
Proceso administrativo de constitución e posta en marcha dunha empresa.
Vías de asesoramento para a elaboración dun proxecto empresarial e para a posta en marcha da empresa.
Axudas e subvencións para a creación dunha empresa dos sectores das telecomunicacións e da informática.
Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.

4.6.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
6	Xestión Financeira e administrativa	12

4.6.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	SI

4.6.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.1 Analizáronse os conceptos básicos de contabilidade, así como as técnicas de rexistro da información contable: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
CA4.2 Descríbironse as técnicas básicas de análise da información contable, en especial no referente ao equilibrio da estrutura financeira e á solvencia, á liquidez e á rendibilidade da empresa.
CA4.3 Definíronse as obrigas fiscais (declaración censual, IAE, liquidacións trimestrais, resumes anuais, etc.) dunha pequena e dunha mediana empresa relacionada coas telecomunicacións e a informática, e diferenciáronse os tipos de impostos no calendario fiscal (liquidacións trimestrais e liquidacións anuais).
CA4.4 Formalizouse con corrección, mediante procesos informáticos, a documentación básica de carácter comercial e contable (notas de pedido, albarás, facturas, recibos, cheques, obrigas de pagamento e letras de cambio) para unha pequena e unha mediana empresa dos sectores das telecomunicacións e da informática, e describíronse os circuitos que recorre esa documentación na empresa.
CA4.5 Elaborouse o plan financeiro e analizouse a viabilidade económica e financeira do proxecto empresarial.
CA4.6 Analizáronse as distintas fontes de financiamento existentes.

4.6.e) Contidos

Contidos
<p>Análise das necesidades de investimento e das fontes de financiamento dunha pequena e dunha mediana empresa nos sectores das telecomunicacións e da informática.</p> <p>Concepto e nocións básicas de contabilidade: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.</p> <p>Análise da información contable: equilibrio da estrutura financeira e razóns financeiras de solvencia, liquidez e rendibilidade da empresa.</p> <p>Plan financeiro: estudo da viabilidade económica e financeira.</p> <p>Obrigas fiscais dunha pequena e dunha mediana empresa.</p> <p>Ciclo de xestión administrativa nunha empresa dos sectores das telecomunicacións e da informática: documentos administrativos e documentos de pagamento.</p> <p>Coidado na elaboración da documentación administrativo-financeira.</p>

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

Consideranse mínimos exigibles todos os criterios de avaliación da programación, agás os seguintes: CA 1.5, CA 2.7, CA 3.3 e CA 4.4.

Establécense os seguintes bloques temáticos:

- Iniciativa emprendedora
- A empresa e o seu contorno
- Creación e posta en marcha dunha empresa
- Función administrativa

Para superar o módulo, o alumno/a deberá obter un mínimo de 5 puntos sobre 10 en cada un deles. Cando un bloque conte con varias unidades didácticas, a nota do bloque virá dada pola media aritmética das correspondentes unidades de traballo, tendo que ser de 5 ou superior para considerarse superado.

Para a valoración de cada bloque temático, realizaranse ao longo do curso probas (cuestionarios online a través da aula virtual do centro e probas escritas con preguntas tipo test, verdadeiro/ falso e exercicios para resolver) e un conxunto de tarefas vinculadas á elaboración dun proxecto empresarial que se avaliará a través de listas de cotexo. Estes instrumentos de avaliación serán cualificados de 0 a 10 puntos e será necesario que o alumno/a acade unha NOTA MÍNIMA de 5 puntos en cada un deles para a súa avaliación positiva. De non ser así, a nota de cualificación máxima do bloque neste caso será de 4 puntos.

Nas probas con preguntas tipo test, cada resposta incorrecta terá unha penalización do 50% da súa puntuación.

A nota da primeira e da segunda avaliación será a obtida nas probas realizadas durante eses períodos. Asemade será imprescindible, para superar estas avaliacións, presentar en tempo e forma e ser valoradas como aptas (5 puntos sobre 10), todas as tarefas vinculadas á elaboración do proxecto empresarial correspondentes a ditos períodos. Doutro xeito, a nota da primeira e/ou da segunda avaliación, aínda tendo superadas as correspondentes probas, será como máximo de 4 puntos.

Polo tanto, considérase superado o módulo cando o alumno/a obteña unha nota mínima de 5 puntos sobre 10 en cada un dos bloques temáticos. De non ser así logo dos procesos de recuperación, a nota máxima final do módulo será dun 4.

A cualificación final do módulo, unha vez superado, calcularase como a media aritmética das notas acadadas nos respectivos bloques temáticos expresada con números enteiros, redondeada á unidade máis próxima.

O alumnado que durante a realización dunha proba ou do proxecto empresarial realizase calquera acto de copia, suplantación ou cambio de proba ou proxecto obterá na unidade correspondente a puntuación de 1. Nos traballos ou proxectos a sanción poderá afectar a todo os estudantes involucrados, xa que a custodia dos documentos esténdese máis aló do horario e centro escolar. A reprodución total ou parcial de calquera material extraído da rede ou doutras fontes non autorizadas polo profesor e que sexa utilizado para a avaliación do estudante considerárase copia. No suposto do proxecto considerárase copia, a utilización de fontes ou aplicacións de intelixencia artificial non indicadas polo profesorado, ou ben adoptar un esquema ou índice de desenvolvemento do proxecto non coincidente co indicado polo profesorado.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

O alumnado que non supere algún dos bloques temáticos poderá realizar unha única proba de recuperación de cada un deles ao longo do curso e sempre antes da terceira avaliación. A nota mínima que deberán obter para superalos será de 5 puntos. As probas de recuperación despois da terceira avaliación serán igualmente por bloques temáticos, sendo necesario obter unha puntuación mínima dun cinco en cada un deles.

O profesor/a tamén poderá establecer a realización de actividades de recuperación que consistan no desenvolvemento dos distintos puntos do proxecto empresarial, coa finalidade de superar igualmente algún RA. Neste caso, a puntuación mínima a acadar nas mesmas será de 5 puntos. A puntuación obtida en cada proba/actividade de recuperación correspondente a cada bloque integrarase na correspondente ponderación para obter a puntuación final do módulo.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

O número de faltas que implica a perda do dereito á avaliación continua será do 10 % respecto da súa duración total. Para os efectos de determinación da perda do dereito á avaliación continua, o profesorado valorará as circunstancias persoais e laborais do alumno/a na xustificación desas faltas, cuxa aceptación será acorde co establecido no correspondente regulamento de réxime interior do centro.

A proba de avaliación final extraordinaria para o alumnado con perda do dereito a avaliación continua consistirá na:

- Presentación dun proxecto empresarial relacionado co seu sector profesional e que inclúa todos os plans necesarios para a súa posta en marcha, recollidos nos correspondentes criterios de avaliación de dita programación.
- Realización dunha proba escrita con preguntas tipo test, preguntas cortas e/ou exercicios prácticos relacionados cos criterios de avaliación recollidos nesta programación.

O alumno/a deberá obter unha puntuación mínima de 5 no proxecto empresarial e de 5 na proba de avaliación final extraordinaria para superar o módulo.

A nota final do módulo calcularase como a media aritmética de ámbalas dúas notas. En caso de non haber obtido un 5 tanto no proxecto como na proba, a nota máxima do módulo neste caso será de 4 puntos.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

Cando finalice cada unidade didáctica, o profesor/a recollerá na aplicación informática habilitada pola Consellería de Cultura e Educación as modificacións ou observacións da adecuación entre o planificado e o realmente levado a cabo. Trimestralmente analizarase o desenvolvemento da programación en relación aos resultados obtidos por los alumnos/as.

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

Os alumnos accederán á aula virtual e realizarán unha sesión de familiarización co contorno virtual do curso. Constátaranse as competencias dixitais dos alumnos e as súas dificultades persoais para o seu acceso a internet. Teranse en conta estes aspectos para a formación dos equipos emprendedores.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

No suposto de que algún alumno non responda globalmente, reunirase o equipo docente do ciclo formativo e de forma coordinada adoptaranse as medidas oportunas.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

Aspectos moi importantes neste módulo son os relacionados coa sustentabilidade do planeta, o impacto ambiental das actividades económicas, o coñecemento das empresas de economía social, o balance social das empresas e a planificación de actividades empresariais en contornos seguros. Polo tanto, o alumnado analizará actuacións de empresas reais para valorar o seu comportamento e reflexionará sobre a influencia que ten na nosa sociedade a actuación empresarial e incluirán ademais no seu proxecto empresarial estes valores.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

O alumnado participará nas distintas actividades programadas no marco do Programa Eduemprende.

10. Outros apartados**10.1) Ensino semipresencial e a distancia**

A metodoloxía de traballo no ensino semipresencial ou a distancia centrarase no seguimento das clases a través da aula virtual do noso centro. O alumnado desde o inicio do curso matricularase no curso online Empresa e Iniciativa Emprendedora que se atopa na aula virtual do noso centro. Neste curso terá acceso ao material que se usa en clases presenciais, tanto as presentacións como as actividades e recursos complementarios, webs, vídeos, arquivos, foros, etc.